

بیانات در دیدار اعضای هیات دولت / ۱۳۴۸/۰۶/۰۸

مشکلات و موانع، در مقابل اراده‌ی انسان و اراده‌ی یک ملت و اراده‌ی مومنین، چیز زیادی نیست و قابل برطرف شدن و عبور است و مردم هم این را می‌دانند؛ لیکن شکی نیست که در سرعت و سهولت کار، مشکلاتی ایجاد می‌کند. مردم بایستی این مشکلات را درک کنند و عجله و سراسیمگی بخرج ندهند تا ان‌شاءالله مسوولان کشور و شما بتوانید کار را با قوت و قدرت هر چه تمامتر، انجام بدهید. البته، مردم حق دارند بعد از گذشت زمان معقولی، از مسوولان هر یک از بخشها سوال کنند که نتیجه‌ی کار شما چیست؟ باید خودتان را برای پاسخگویی آماده کنید. باید کار را به‌گونه‌ی تنظیم کنید که بتوانید محصول و نتیجه‌ی آن را به مردم نشان دهید و دلیل نقایص آن را باز گوید. مردم حسابگر و هوشیارند.

پیام به مناسبت آغاز به کار چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی / ۱۳۷۱/۰۳/۰۷

مجلس شورای اسلامی، با مصوبات خود، راهی را که دولت اسلامی برای اداره‌ی کشور باید ببیند، ترسیم می‌کند و بر این حرکت سرنوشت‌ساز، نظارت می‌نماید. ادای این وظیفه، جز با حمایت از دولت و تعاون و یکرنگی با آن، میسر نیست. امروز که دولت خدمتگزار، با ریاست یکی از یاران برجسته‌ی امام و یکی از عناصر ممتاز انقلاب، که عمر و جوانی خود را در این راه صرف کرده، به خدمت مشغول است، این همراهی و مساعدت، وظیفه‌ی روشنتر و فوریت‌ر از همیشه است. این سخن به معنای آن نیست که نمایندگان، به وظیفه‌ی نقد و بررسی و نظارت و انتقاد دلسوزانه و اراته‌ی راه‌حلهای درست نپردازند. مجلس در همه حال باید حریت و صراحت و حق‌گویی و استقلال خود را حفظ کند؛ و راه راست را به جریان امور بنماید و بر پیموده شدن آن نظارت کند. نمایندگان باید پاسخگوی رای اعتمادی که به اعضای دولت می‌دهند، باشند. با این حال، کارشکنی و فتنه‌گری و اغرا به جهل، از هیچ‌کس قابل قبول نیست.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم / ۱۳۷۸/۱۲/۱۱

ما در داخل کشورمان کم گرفتاری نداریم. ریشه‌ی گرفتاریها از دو چیز است: اول، از غفلتها و کوتاهیها و تنبلیها و احياناً بدعمل کردنهای خود ماست؛ در رابطه‌ی با اموال عمومی، در رابطه‌ی با تجمل‌گرایی، در رابطه‌ی با پاسخگویی به مردم در دستگاههای مختلف. ریشه‌ی دوم، دشمنانی هستند که از همین مایه‌ها و زمینه‌ها سواستفاده می‌کنند؛ بر این مردم تنگ می‌گیرند؛ تهدید می‌کنند؛ ایجاد اختلاف می‌کنند؛ دو دستگی می‌اندازند؛ محاصره‌ی اقتصادی می‌کنند.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام / ۱۳۷۹/۰۹/۱۲

مردم‌سالاری فقط این نیست که انسان تبلیغات و جنجال کند و بالاخره عده‌ای را به پای صندوقها بکشاند و رای‌ی را از مردم بگیرد، بعد هم خداحافظ؛ هیچ کاری به کار مردم نداشته باشد! بعد از آن‌که این نیمه‌ی اول تحقق پیدا کرد، نوبت نیمه‌ی دوم است؛ نوبت پاسخگویی است. درباره‌ی همین گروههای خاص، باز امیرالمومنین علیه‌السلام در این بیان مطالبی دارد: «لا تقولونی انی مومر آمر فاطع»؛ این جمله باز در همین نامه‌ی مالک اشتر است. فرمود: نگو به من ماموریت داده شده، به من مسوولیت داده شده و من صاحب فلان مسوولیت شده‌ام - «أمر فاطع»؛ بنده مسوولم، دستور می‌دهم و شما باید اطاعت کنید؛ این‌طور حرف نزن - «فان ذلک ادغال فی القلب»؛ این دل تو را خراب و نابود می‌کند؛ واقعی نیز همین است. بعد چند خصوصیت دیگر را ذکر می‌کند: «و تقرب من الفتنة»؛ این، برگشت خشم‌آلود مردم را به تو نزدیک می‌کند. وقتی این‌طور حرف بزنی، مردم از خودخواهی و من من گفتن تو و خود را محور همه چیز دانستن و مسوولیتی برای خود قائل نبودن، برای همیشه ناخشنود می‌شوند.

بیانات در جلسه پرسش و پاسخ دانشجویان دانشگاه صنعتی امیرکبیر / ۱۳۷۹/۱۲/۲۲

از نظر من، هیچ کس مصونیت آئین ندارد. همه در مقابل قانون و مسوولیت‌های خودشان پاسخگو هستند و باید جواب بدهند. اما این‌که چرا من افرادی را نمی‌گمارم؛ پاسخ این است که طبق قانون عمل می‌کنم. گماشتن افراد، به عهده‌ی رهبری نیست. مهمترین و بیشترین بخشهای کشور، بخشهایی هستند که مسوولیت گماشتن افراد در راس آنها با رهبری نیست. طبق قانون، روالی وجود دارد؛ باید آن روال عمل شود. اعتراض به آنها هم، باز روال قانونی دارد که اگر مسوولی کم‌کاری داشت و این ثابت شد، چگونه باید با او برخورد کرد.

بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیات دولت / ۱۳۸۰/۰۶/۰۵

نصیحت چهارم ما، پاسخگو بودن است. پاسخگو بودن در مقابل مجلس و قانون. یک روال معمولی دارد. من می‌خواهم از این یک قدم بالاتر بروم؛ می‌خواهم بگویم هر کاری می‌کنید، باید طوری باشد که برای آن استدلال و توجیه قانع‌کننده‌ی داشته باشید. اگر از شما پرسیدند چرا این سرمایه‌گذاری را کردید، چرا آن اقدام را کردید، چرا آن اقدام را نکردید، بگویید با این استدلال. البته ممکن است آن استدلال، غلط باشد و همه آن را نپسندند؛ اما شما استدلال داشته باشید. پاسخگو بودن، یعنی این.

عده‌ای می‌گویند شما جرات را از مدیران می‌گیرید! نه آقا، بنده خودم آدم باجراتی هستم و از کارهای بزرگ اصلاً واهمه ندارم و وارد کارهای بزرگ شده‌ام و می‌شوم و از آدم باجرات هم لذت می‌برم. هر آدمی را هم ببینم که با مشاهده‌ی کار عظیم به شوق می‌آید تا جلو برود، در دلم تحسینش می‌کنم و قدر او را می‌دانم. نخیر، نمی‌خواهم جرات مدیرها را بگیرم؛ منتها آن مدیری که پشت کارش استدلال هست، جرات دارد؛ اما آن مدیری که استدلال ندارد، خودش جرات ندارد. کارش «بقدم رجلا و یوخر اخری» است؛ یک قدم جلو، یک قدم عقب؛ آخر هم کار را ضایع و خراب می‌کند. پاسخگو بودن به این معناست.

بیانات در جلسه پرسش و پاسخ دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی / ۱۳۸۲/۰۲/۲۲

همه‌ی مشکلات را به گردن نیروهای خارجی (امریکای بیچاره!) نیندازید. رهبر کشور، خود باید پاسخگوی مشکلات کشورش باشد، نه یک کشور بیگانه.

اما این‌که رهبر باید پاسخگوی مشکلات کشور باشد، البته همین‌طور است و شکی در این نیست؛ قانون هم موازین پاسخگویی را مشخص کرده است. هر کس به هر اندازه که حوزه‌ی اختیارات اوست، باید پاسخگو باشد. البته مسوولیت مدیریت انقلاب با مدیریت اجرایی کشور فرق دارد؛ این را توجه داشته باشید. رهبری طبق قانون اساسی در کشور مسوولیت اجرایی ندارد؛ جز در زمینه‌ی نیروهای مسلح. مسوولیت اجرایی به عهده‌ی قوای سه‌گانه است، منتها مدیریت انقلاب - که همان رهبری باشد - مسوولیت حفظ جهتگیری انقلاب و نظام را دارد؛ باید مواظب باشد انقلاب و نظام از آرمانها منحرف و منصرف نشود؛ فریب دشمن را نخورد و راه را عوضی نرود؛ اینها مسوولیت‌های رهبری است. مسوولیت اجرایی به عهده‌ی مسوولان اجرایی است و هر کس مسوولیتی دارد، باید طبق مسوولیت خود عمل کند. رهبری نمی‌آید به وزارت اقتصاد یا بازرگانی بگوید این‌طوری کن؛ یا به رئیس جمهور و فلان وزیر و فلان قاضی بگوید این‌طوری کن؛ اینها کارهایی است که رهبری نباید وارد شود؛ هم بر خلاف قانون است، هم بر خلاف حق و مصلحت. مملکت باید طبق روال قانونی و با مسوولیت‌های مشخص شده حرکت کند؛ هر کس هم بر خلاف مسوولیتش رفتار کرد، بالاخره تبعه، دنباله و نتیجه‌ی خواهد داشت که با آن هم طبق قانون باید رفتار کرد. بنابراین مطلب کاملاً روشن است.

پیام نوروزی به مناسبت آغاز سال ۱۳۸۳ / ۱۳۸۳/۰۱/۰۱

مسئولان بخش‌های مختلف به مردم گزارش بدهند که در حال پایان یافتن است یا پایان یافته، چه خدمت بزرگ و چه کار شایسته‌ی را برای مردم انجام داده‌اند. دولت خدمتگزار، قوه قضائیه و مجلس شورای اسلامی به مردم پاسخ دهند که آنچه را که به عنوان شعار کار خود بر زبان آورده‌اند و همچنین آنچه را که مطالبات عمده‌ی رهبری در این سالها بوده است، چگونه تحقق بخشیده‌اند. مسئولان دولتی و قوه قضائیه و مجلس شورای اسلامی به مردم بگویند که برای خدمت به عموم ملت ایران، برای تولید علم، برای استقرار عدالت و رفع فقر و فساد و تبعیض در جامعه - که اصلاح واقعی در جامعه اینهاست - برای نهضت عدالت‌خواهی و برای نهضت مبارزه با فساد، چه اقدامات عمده‌ی را انجام داده‌اند. در واقع سال ۸۳، سال پاسخگویی سه قوه به ملت ایران است. مطمئناً در این پاسخگویی، حقایق شیرین و بسیاری برای مردم روشن خواهد شد و خدمات بزرگی که انجام گرفته است، به مردم گفته خواهد شد. در این پاسخگویی، مسئولان به کمیوها و نواقصی در کار خود پی‌خواهند برد، که آنها را برطرف خواهند کرد و مردم هم با آشنایی بیشتر با عملکرد دستگاه‌ها، منتظر شروع دوره‌های جدید و کارهای جدید و مسوولیت‌های جدید خواهند بود. البته ملت و دولت و نیز مسئولان و آحاد مردم، می‌دانند که چه کرده‌اند و می‌دانند که چه باید بکنند و چه پیش روی آنهاست.

بیانات در دیدار زائرین و مجاورین حرم مطهر رضوی / ۱۳۸۳/۰۱/۰۲

امسال از نظر ما سال پاسخگویی مسئولان نظام به مردم است. این در واقع پاسخگویی به خدا هم هست؛ همچنان‌که پاسخگویی به خود هم هست. پاسخگویی، در واقع یک نوع کارنامه‌خوانی است؛ مثل دانش‌آموزی که در پایان سال تحصیلی کارنامه‌ی خود را می‌خواند - هم خود او می‌خواند، هم اولیا او می‌خوانند - نقاط قوت خود را می‌شناسد، نقاط ضعف خود را هم می‌شناسد؛ نمره‌ی که مایه خرسندی اوست، او را به ادامه‌ی این کار تشویق می‌کند و نمره‌ی که مایه سرشکستگی اوست، او را به حیران این سرشکستگی وادار می‌نماید. مجموع نمره‌های خوب و بد، معدل یک دانش‌آموز است و مجموع معدلهای دانش‌آموزان یک کلاس، معدل این کلاس است و نشان‌دهنده‌ی این‌که آیا اداره‌کنندگان این کلاس از عهده‌ی پیشبرد دانش‌آموزان برآمده‌اند یا نه. البته مجموع معدل کلاسها هم معدل مدرسه را تشکیل می‌دهد؛ معلوم می‌کند که این مدرسه، مدرسه‌ی کارآمدی هست یا نه؛ سهامداران مدرسه را به فکر وادار می‌کند؛ می‌فهمند؛ تشخیص می‌دهند که اداره‌کنندگان این مدرسه، خوب از عهده برآمده‌اند یا نه؛ و تصمیم می‌گیرند.

بیانات در دیدار زائرین و مجاورین حرم مطهر رضوی / ۱۳۸۳/۰۱/۰۲

اصلاحات برای هر نظامی لازم است؛ اصلاحات برای هر جامعه‌ی جزو ضروری‌ترین نیازهاست؛ ما هم به اصلاحات احتیاج داریم. اصلاحات یعنی این‌که نقاط مثبت و منفی را فهرست کنیم و نقاط منفی را به نقاط مثبت تبدیل کنیم. این همان چیزی است که انقلاب قدم بلند آغازین آن را برداشت و موفق شد و عوامل بااخلاص انقلاب در طول این بیست‌وپنج سال در دستگاه‌های مختلف همه‌ی تلاش خودشان را برای این کار کرده‌اند و موفقیت‌های بزرگی هم داشته‌اند. این اصلاحات انقلابی است؛ اصلاحات اسلامی است. البته دشمنان این نظام و انقلاب، تغییر ساختار اصل نظام را هدف گرفته‌اند و اصلاحات از نظر آنها، یعنی تغییر نظام و تبدیل نظام جمهوری اسلامی به یک نظام وابسته و سرسپرده‌ی دشمن‌های مستکبر. اصلاحات به معنای حقیقی کلمه، شامل همه‌ی دستگاه‌های کشور می‌شود. هیچ دستگاهی نباید خود را از انتقاد و نقد مصون و از عیب خالی بداند؛ همه‌ی دستگاه‌های کشور باید مورد نقد منصفانه قرار بگیرند و همه در جهت اهداف نظام و در چهارچوب آن، رفتار خود را اصلاح کنند. دولت، مجلس، قوه قضائیه و سایر دستگاه‌هایی که در کشور هستند و مسوولیت‌های مهمی بر دوش آنهاست، همه مشمول این قاعده‌ی کلی هستند؛ نقد، اصلاح و پاسخگویی. این، معنای حقیقی اصلاح نظام مورد نظر اسلام است، که «ان ارید الا اصلاح ما استطعت»؛ پیغمبران این را می‌فرمودند. همه‌ی کار پیغمبران عبارت بود از این‌که تا می‌توانند اصلاح کنند؛ یعنی فساد را در کشور از بین ببرند؛ این معنای اصلاح واقعی است.

پاسخگویی باید به معنای صحیح کلمه وجود داشته باشد. باید دستگاه‌های فرهنگی کشور - چه آنچه مربوط به دولت است، چه آنچه زیرمجموعه دولت نیست، مثل صدا و سیما - روشن کنند که در مقابل تهاجم گسترده‌ی فرهنگی دشمنان چه تدابیری را برای اعتدال و بارور کردن فرهنگ اسلامی و انقلابی و عمومیت بخشیدن به نقاط برجسته‌ی آن به کار بسته‌اند. دستگاه‌های اقتصادی هم بیان کنند که برای بارور کردن اقتصاد کشور، بر طرف کردن فقر و محرومیت از طبقات محروم کشور و آباد کردن این کشور پربرکت و قابل آبادی در همه‌ی مناطق وسیع آن، چه تلاشی انجام داده‌اند. دستگاه‌های علمی کشور - که مدیران آن در دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه کشورند - مشخص کنند که برای تولید علم، آزاداندیشی علمی و تضارب افکار - که ما از دانشگاه و حوزه این مسائل را مطالبه کردیم - چه تلاش و کار بزرگی را انجام داده‌اند؛ چقدر پیش رفته‌اند و چه کارهای دیگری را بایستی انجام دهند. دستگاه‌های صنعتی و دستگاه کشاورزی کشور هم توضیح دهند. قوه قضائیه کشور توضیح دهد که برای احقاق حق مظلومان و برای این‌که مظلومان کشور حقیقتاً قوه قضائیه را ملجا و مواوی خود بدانند و به آن پناه ببرند، چه تلاشها و کارهایی را انجام داده است. قوه مقننه که دو وظیفه عمده قانونگذاری و نظارت را برعهده دارد، مشخص کند که در امر قانونگذاری چه تلاشهایی را انجام داده تا قوانینی را بگذرانند که برای تسهیل اصلاح حقیقی کشور لازم است؛ همچنین این قوه مشخص کند که در امر نظارت بر دستگاه‌ها و مراقبت از صحت عمل آنها چه تلاشی را به انجام رسانده است.

بیانات در دیدار افشار مختلف مردم / ۱۳۸۳/۰۱/۲۶

این‌که ما عرض کردیم امسال سال پاسخگویی است، پاسخگویی یک مفهوم غربی نیست؛ یک مفهوم اسلامی است. بعضی‌ها از هر چیزی خوششان بیاید، سعی می‌کنند آن را به گونه‌ی بی‌فرآورده‌های افکار و مدنیت غربی منسوب کنند. نه، پاسخگویی یک حقیقت اسلامی است؛ این همان مسوولیت است. مسوولیت، یعنی هر انسانی در هر مرتبه‌ی که هست، در درجه‌ی اول از خود سوال کند، ببیند رفتار و گفتار و تصمیم‌گیری او تحت‌تأثیر چه بود؛ عاقلانه و بر اساس پرهیزگاری بود، یا خودخواهانه و برای شهوات و اغراض شخصی بود. اگر انسان توانست وجدان خود را آرام کند و به ندای اندرون خود پاسخ گوید، خواهد توانست به دیگران هم پاسخگو باشد. «ان السمع والبصر والفؤاد کل اولئک کان عنه مسوولاً». همین چشمی که شما دارید - که می‌تواند ببیند، بشناسد و تشخیص دهد - همین گوش‌ی که دارید - که می‌تواند سخن حق را بشنود و به دل شما منتقل کند و جوارح شما را تحت تأثیر قرار دهد - همین قلبی که دارید - که می‌تواند احساس کند، تصمیم بگیرد و راه را انتخاب کند (که از هویت واقعی انسان به «قلب» تعبیر می‌شود) - وسیله‌ی است که خدای متعال شما را در مقابل اینها پاسخگو می‌داند. همه‌ی ما باید جواب دهیم با چشم خود چه دیدیم؛ آیا دیدیم؟ آیا دقت کردیم؟ آیا خواستیم ببینیم؟ خواستیم بشنویم؟ خواستیم تصمیم بگیریم و عمل کنیم؟ این همان پاسخگویی است. فرمود: «کلکم راع و کلکم مسوول عن رعیت»؛ همه‌ی شما مسوولید. البته کسی که حیطه‌ی وسیعی از زندگی انسانها با قلم و زبان و تصمیم او تحت تأثیر قرار می‌گیرد، مسوولیتش به همان نسبت بیشتر است؛ لذا من گفتم مسوولان بلند پایه‌ی کشور، قوای سه‌گانه، از خود رهبری تا آحاد ماموران و مدیران، همه باید پاسخگو باشند؛ پاسخگو کار خود، پاسخگو تصمیم خود، پاسخگو سخنی که بر زبان آورده‌اند و تصمیمی که گرفته‌اند؛ این معنای پاسخگویی است؛ این یک حقیقت اسلامی است و همه باید به آن پایبند باشیم. هر انسان وقتی می‌خواهد حرفی بزند، اگر بداند در مقابل این حرف باید پاسخگو باشد، یک‌طور حرف خواهد زد؛ اما اگر بداند مطلق‌النعان است و پاسخگو نیست، طور دیگری حرف خواهد زد. انسان وقتی می‌خواهد تصمیم بگیرد و عمل کند، اگر بداند در مقابل اقدام خود پاسخگو خواهد بود، یک‌طور عمل می‌کند؛ اما اگر احساس کند نه، مطلق‌النعان است و از او سوال نمی‌شود و او را به بازخواست نمی‌کشند، طور دیگری عمل می‌کند. ما مسوولان خیلی باید مراقب حرف زدن و تصمیم‌گیری خود باشیم. مسوولیت به همین علت محترم است و به همین جهت است که مردم برای مسوول احترام قائلند؛ چون پشت سر کار و تصمیم‌گیری او دنیایی از مسوولیت وجود دارد که او قبول می‌کند. اگر این شخص خود را مسوول دانست، واقعا شایسته‌ی این تکریم و احترام هم هست؛ اما اگر مسوول ندانست، همه چیز مشکل می‌شود.

پیام به مناسبت آغاز به کار هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی / ۱۳۸۲/۰۳/۰۶

نیازها و مطالبات حقیقی مردم را می‌شناسید؛ اشتغال، مبارزه با فساد مالی، زدودن محرومیت از مناطق محروم، مهار تورم و مقابله با گرانی، روان شدن چرخه‌ی خدمت‌رسانی، گسترش و اعتلای فرهنگ و اخلاق، رونق یافتن علم و تحقیق، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی مسئولان حکومتی، در شمار برجسته‌ترین این نیازها است و اینها است که عدالت اجتماعی را ممکن و پیشرفت و توسعه را محقق می‌سازد. نیازهای موهوم و ساخته‌ی دست تبلیغاتی‌های بیگانه و بدخواه، نباید بجای این خواسته‌های حقیقی بنشینند. ارتباط منطقی با قوای دیگر بر پایه‌ی همکاری و همدلی، وظیفه‌ی مهم دیگر مجلس است. کمال این وظیفه‌ی آنگاه تحقق می‌یابد که با اعمال نظارت قانونی و نهادینه ساختن پاسخگویی در دیگر قوا، که وظیفه‌ی دیگر مجلس است، همراه گردد.

بیانات در دیدار نمایندگان مجلس / ۱۳۸۲/۰۳/۲۷

نکته‌ی اساسی در کار مجلس این است که شروع کار شما در سال پاسخگویی است. کار شما در زمینه‌ی پاسخ دو بعد دارد؛ هم باید پاسخ بدهید، هم باید پاسخ بخواهید. اگر دولت بخواهد پاسخ بدهد، پاسخ دولت می‌تواند به افکار عمومی باشد - که خوب هم هست و بنده هم غالباً برادران دولت را تشویق می‌کنم که به افکار عمومی توضیح بدهند و حرف بزنند - اما سازوکار قانونی، پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی به مجلس است. شما باید پاسخ بخواهید و در زمینه‌ی کار خودتان هم باید پاسخ بدهید. اولویت‌ها را مشخص کنید. شما هر کدام از منطقه‌ی انتخاب شده‌اید؛ شعارهایی داده‌اید، حرف‌هایی زده‌اید و وعده‌هایی داده‌اید؛ اینها را جمع کنید و ببینید اولویتها کدام است. این اولویتها را آنجایی که در لوائح تقدیمی دولت باید دنبال شود، آنجایی که با طرحهای خود مجلس باید تامین شود، آنجایی که با پاسخگویی و توضیح خواستن از دستگاه‌های دولتی باید حاصل شود، مشخص، اولویت‌بندی و حتی زمان‌بندی کنید؛ بعد هم به مردم گزارش بدهید و بگویید ما می‌خواستیم این قانون را وضع کنیم، می‌خواستیم با این مشکل مقابله کنیم؛ زمان آن شش ماه بود، سر شش ماه به این‌جا رسیدیم. این‌که آقای دکتر حداد عادل می‌گویند سال آینده بتوانیم کارنامه‌ی قابل قبولی ارائه دهیم، در صورتی امکان‌پذیر است که شما اولویت‌بندی، برنامه‌ریزی و زمان‌بندی کنید و بگویید ما دنبال این اولویتها هستیم. همه‌ی کارها را هم نمی‌شود یک‌شبه با هم انجام داد؛ اولویت‌هایی وجود دارد؛ پیدا کردن و دنبال کردن این اولویتها مهم است. در این صورت، شما، هم به مردم پاسخگو خواهید بود؛ هم از دستگاه‌هایی که زیر نظارت شما هستند، باید پاسخ بخواهید.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیات دولت / ۱۳۸۲/۰۶/۰۴

شما بخشی از وقت امسال را برای گزارش دادن به مردم صرف کنید. این‌که ما گفتیم امسال، سال پاسخگویی است، مظهر این پاسخگویی همین گزارش‌هایی است که شما به مردم خواهید داد. بسیاری از کارهایی را که در بخشهای شما انجام گرفته - من البته اطلاع دارم، ولی در همین گزارشهای کوتاه، آنها را ذکر نکردید. این کارهای خوب و مهم انجام گرفته و شما فرصت نکردید که ذکر کنید - خیلی‌ها نمی‌دانند. برنامه‌سازی کنید و آنچه را که انجام گرفته، ترسیم و بیان کنید؛ من قبلاً به آقای رئیس‌جمهور هم این مطلب را گفته‌ام. دو ستون درست کنید: کارها و خدماتی که انجام داده‌اید، کارهایی که انجام ندادید، یا ناکام مانده‌اید در انجامش؛ اینها را با مردم در میان بگذارید و بدانید که مردم قدر خدمت و قدر تلاش را می‌دانند. ما باید هم کارهای کرده‌ی خودمان و هم کارهای نکرده‌ی خودمان، یا درست نکرده‌ی خودمان را با صداقت در میان بگذاریم. مطمئناً آن تلاش و همت و اهتمامی که انجام گرفته برای ستون مثبتها، عذر خواهد بود برای ما نسبت به ستون ناکرده‌ها؛ چون ناکرده‌ها از روی تعمد، ناکرده نمانده، بلکه به خاطر کمبود امکان، کمبود منابع و گاهی به خاطر دیر رسیدن فکر به ذهن انسان و مسائلی از این قبیل، ناکرده مانده است. این مسائل را برای مردم بیان کنید؛ من بر این معنا اصرار دارم. عملکرد شما از عملکرد نظام جدا نیست؛ نمی‌شود گفت ما نظام خوبی داریم؛ اما دولت بدی داریم؛ بالاخره دولت برخاسته‌ی از همین نظام است. هر کاری که شما کرده باشید و خوب کرده باشید، برای نظام است و اگر کاری نکرده باشید، یا بد کرده باشید، باز هم متعلق به نظام است. ما اصرار داریم که آنچه انجام گرفته و اهتمام به کار رفته، صادقانه، درست و روشن به مردم بیان شود؛ مشخص کنید چه تحویل گرفته‌اید و چه تحویل خواهید داد؛ مثل صورت وضعیت‌هایی که مهندسان در هنگام تحویل و تحول یک کار تهیه می‌کنند، شما هم صورت وضعیت کار خودتان را حقیقتاً مشخص و معین کنید و سعی کنید که حداکثر دقت را هم در ارقام آن به کار ببرید. حقیقتاً وقتی ما با مردم مواجه می‌شویم، می‌توانیم اعتماد مردم را با صدق لهجه و بیان واقعیتها کاملاً جلب کنیم. نباید تصور کرد که صداقت و عدم صداقت از نظر مردم پوشیده خواهد ماند؛ بالاخره توجه می‌کنند.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیات دولت / ۱۳۸۲/۰۶/۰۴

من می‌خواهم خواهش کنم که این سال آخر خدمت این دولت خدمتگزار، به مناقشات بی‌حاصل نگذرد؛ چه در درون دستگاه اجرایی، چه بین قوه‌ی مجریه و قوه‌ی مقننه، چه در مجموعه‌ی نظام. گفتن، تذکر دادن، پرسیدن و نظارت - که از جمله کارهای مجلس شورای اسلامی است - یک حق مسلم است؛ ما در این تردیدی نداریم و معتقدیم که نقد منصفانه و پاسخگویی منصفانه به نقد، به تقویت دستگاه و نظام کمک می‌کند، لیکن این نباید با مناقشات و گفتگوها و بگومگوهای لفظی اشتباه شود.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیات دولت / ۱۳۸۲/۰۶/۰۴

من دو، سه مرتبه با آقای خاتمی در همین سال پاسخگویی - البته چه قبل از فروردین امسال، چه بعد از فروردین - درباره‌ی این قضیه صحبت کرده‌ام. هیچ اشکالی ندارد که مجموعه‌ی دولت مشخص کند که این بخش از مجموع عملکردش مثبت است؛ این بخش، منفی؛ چون آن بخش که مجموع عملکردش منفی است، معنایش این نیست که بد کار کرده، بلکه ممکن است کمبود منابعش، نداشتن امکانات و نبودن زیرساخت‌هایش در عملکردش موثر بوده است، که البته کاملاً عملی و ممکن است. حداقل کار این است که در هر بخشی از بخشها، ستون موفقیتها را با ستون عدم موفقیتها کنار هم بگذارند و به مردم نشان بدهند، تا مردم جمع‌بندی کنند. البته اعتقاد من این است که این تراز، تراز مثبتی خواهد شد؛ یعنی جمع‌بندی، جمع‌بندی مثبت خواهد شد. نباید مردم تصور کنند که ما فقط جنبه‌های مثبت را می‌گوییم و منفی‌ها را نمی‌گوییم.

بیانات در دیدار کارگزاران نظام / ۱۳۸۲/۰۸/۰۶

آنچه ما مسوولان احتیاج داریم، این است که کارآمدی خود و نظام را افزایش دهیم. کارآمدی هم باید در جهت تحقق خواسته‌ها و اهداف اسلامی باشد؛ در جهت پیاده شدن و عینی شدن ارزشها در جامعه باشد. بخشهای فرهنگی و اقتصادی و سیاسی و امنیتی ما مسوولند؛ همه مسوولند. همه باید به مسوولیت خودشان توجه داشته باشند و خود را در مقابل این مسوولیتها پاسخگو بدانند؛ این وظیفه‌ی همه‌ی ماست.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان / ۱۳۸۲/۰۸/۱۰

سال پاسخگویی هم که ما مطرح کردیم، باید به آن توجه شود؛ منتها یکی دو نکته‌ی ظریف در این‌جا وجود دارد که باید به آن توجه شود: اولاً وقتی شما سوال می‌کنید و پاسخ می‌خواهید، باید سوالی بکنید که پاسخ آن - از سوی هر کسی - قابل تشخیص و ارزیابی کمی باشد؛ والا این‌که شما بگویید «آیا می‌دانید که از قبل بیکاری چه مشکلاتی پیش می‌آید؟»، جوابش این است که بله، می‌دانیم. «چه کار می‌کنید؟» همین کارهایی که می‌بینید داریم می‌کنیم. این‌طور طرح پرسش، چیزی عاید نخواهد کرد. یا از قوه‌ی قضاییه بپرسید «شما برای رفع این ویرانه در پنج سال گذشته چه کار کردید؟» آنها چند صفحه به شما آمار خواهند داد

که این کارها را کرده‌ایم. پاسخگویی مقوله‌ی بسیار حساسی است. چیزی که شما باید به آن اهتمام داشته باشید، خواست است.

بیانات در دیدار زائرین و مجاورین حرم مطهر رضوی / ۱۳۸۴/۰۱/۰۱

این‌که ما هر سالی را به نامی و با شعار موسوم می‌کنیم و سال را با این نام و با این شعار آغاز می‌کنیم، صرفاً یک عمل تشریفاتی نیست. البته اسم‌ها مهم نیست؛ مهم مسماست؛ لیکن این نامگذاری‌ها به ما و ملت و مسوولان نشان می‌دهد که چه می‌خواهیم و دنبال چه هستیم یا باید به دنبال چه باشیم. سال رفتار علوی، هدف والای ملت ایران و تکلیف بزرگ مسوولان و دولتمردان را مشخص می‌کند. سال خدمت‌رسانی یا سال پاسخگویی، همه‌ی خطوطی را که مسوولان کشور و همه‌ی ما باید دنبال کنیم، به ما نشان می‌دهد. این شعارها در واقع مطالبات ملت از ما مسوولان است. اگر نهضت عدالتخواهی مطرح می‌شود، یا اگر نهضت نرم‌افزاری و تولید علم به‌عنوان یک جنبش عمومی مطرح می‌شود، یا اگر نهضت آزاداندیشی مطرح می‌شود، برای این است که همه‌ی مسوولان و همه‌ی آحاد ملت احساس کنند که در این جهت مسوولیت دارند. کشور به این شعارها نیاز دارد. البته می‌دانیم که بسیاری از این شعارها در سالهای خود به‌طور کامل تحقق پیدا نکرده است؛ لیکن کارهای زیادی هم صورت گرفته است. هر سال باید با تجربه‌های سالهای پیش، هم ملت و هم دولت راه خود را به سمت هدفهای والای این ملت و این کشور طی کنند و گامها را محکم‌تر و استوارتر بردارند.

همیشه نگاه این کشور و این ملت به عدالت و رفتار عادلانه‌ی علوی است و باید باشد؛ این را ما نباید فراموش کنیم. همیشه این ملت نیاز دارد به مسابقه‌ی خدمت‌رسانی میان مسوولان؛ همیشه این ملت نیاز دارد به این‌که مسوولان او پاسخگویی مسوولیت‌های بزرگ خودشان در مقابل ملت باشند و روح پرسشگری در مردم وجود داشته باشد و همیشه زنده بماند. اینها شعارهای گذرا نیست؛ ابعاد و جوانب گوناگون وظایف ما مسوولان و همچنین مطالبات ملت را برای ما روشن می‌کند.

پیام نوروزی به مناسبت آغاز سال ۱۳۸۴ / ۱۳۸۴/۰۱/۰۱

سال گذشته سال پاسخگویی بود؛ پاسخگویی مسوولان در برابر مطالبات ملت ایران. برخی مسوولان به نحو شایسته پاسخگویی کردند؛ با این حال مقصود عمده از طرح عنوان «سال پاسخگویی» برآورده شد؛ زیرا آن روی سکه‌ی پاسخگویی، پرسشگری است. یک غرض عمده از طرح این شعار در سال ۸۳ این بود که روح پرسشگری در ذهن ملت ایران زنده شود و مسوولان احساس کنند که در مقابل مردم باید پاسخگو باشند. پاسخگویی و روحیه‌ی پرسشگری و احساس مسوولیت مسوولان در مقابل مطالبات ملت، مخصوص سال ۸۳ نیست؛ همه‌ی سالها به همین کیفیت است. البته نوع و مواجهه و پاسخگویی مسوولان در قبال این شعار، یقیناً برای ذهن مردم در انتخابها و قضاوت‌های آینده‌ی آنان موثر خواهد بود.

بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیات دولت / ۱۳۸۴/۰۶/۰۸

در کنار این، نظام پاسخگویی را برای خودتان متحتم بدانید. واقعا وزیر در حوزه‌ی کار خودش، مدیران وزارتی در حوزه‌ی کار خودشان، معاونان هر کدام در حوزه‌ی کار خودشان پاسخگو باشند. یعنی هم در برابر خطایی که انجام می‌گیرد، واقعا پاسخگو باشند؛ هم در برابر کار لازمی که باید انجام می‌گرفته و انجام نمی‌گیرد، پاسخگو باشند.

بیانات در دیدار مردم قم در سالروز قیام زنده دی / ۱۳۸۴/۱۰/۱۹

امام از روز اول فرمود: ما مامور به تکلیفیم، نه به نتیجه؛ این، عین اخلاص است؛ محض اخلاص است؛ فقط برای خداست که ذره‌ی قدرت‌طلبی و جلب حطام مادی در این چنین دلی وجود ندارد. امام به تکلیف خود که ماموریت او بود عمل کرد، خدا هم نتیجه را به او داد؛ دنیا از صدای امام پر شد. ما آن روزها نه بلد بودیم تبلیغات بکنیم، نه ابزارهای تبلیغاتی در اختیار انقلاب و نظام نوپا بود، با این وصف، وقتی کسی به هر نقطه‌ی از دنیای اسلام و حتی بیرون از دنیای اسلام قدم می‌گذاشت، نفس امام، نام امام، یاد امام را در آنجا زنده می‌دید؛ خداوند متعال این‌گونه به کلمه‌ی طیبه برکت می‌دهد و آن را پیش می‌برد. البته در طول زمان، برای پاک کردن جای پای امام و خط امام خیلی تلاش کردند، ولی امروز بعد از بیست‌وهفت سال که از آغاز آن نهضت عظیم و پیروزی انقلاب و تشکیل جمهوری اسلامی گذشته است، شما می‌بینید که رایحه‌ی خدمتگزاری به مردم با تکیه بر شعارهای انقلاب، در سرتاسر کشور، استنشام می‌شود و بار دیگر شعار خدمتگزاری، شعار پاسخگویی، شعار ساده‌زیستی، شعار عدالت‌طلبی، از شعارهای رایج است؛ این، برکت انقلاب است. اگرچه هنوز کسانی هستند که مردم را دعوت به تسلیم و ذلت در مقابل دشمنان نابکار می‌کنند؛ اما مردم راه خودشان را پیدا کرده‌اند.

بیانات در دیدار مردم سفر / ۱۳۸۸/۰۲/۲۹

خدا را سپاسگزاریم که مسئولین با دلسوزی، مسائل مردم استانهای مختلف را دنبالگیری میکنند؛ من این را مشاهده می‌کنم، می‌بینم. مسئولین دولتی چه در سفرهائی که میکنند - سفرهای استانی - چه در تصمیم‌گیری‌های دیگر، من می‌بینم از نزدیک، با دلسوزی مسائل مردم را دنبال میکنند. امیدواریم ان‌شاءالله با همین روحیه، با همین دلسوزی مسائل کردستان دنبالگیری بشود. ما هم البته از آنها پاسخگویی خواهیم خواست و آنچه را که قرار است انجام بگیرد، مطالبه می‌کنیم و امیدوارم به فضل الهی آینده‌ی کردستان مانند آینده‌ی این کشور عظیم، از امروز بسیار بهتر و سربلندتر و عزیزتر باشد. امروز بحمدالله با دیدار شما آخرین روز سفر ما به کردستان، روز بسیار شیرین و مطلوبی بود.

خطبه‌های نماز جمعه تهران / ۱۳۸۸/۰۲/۲۹

افراد، مسئولین، خودشان را در معرض نقد و انتقاد قرار بدهند و پاسخگو باشند و پاسخ بدهند و تبیین کنند. خیلی از اوقات اگر چنانچه یک انتقادی به کسی بشود، این فرصتی است برای او که بتواند ذهن‌ها را روشن کند، تبیین کند، حقیقت را بیان کند؛ خیلی چیز خوبی است.

خطبه‌های نماز جمعه تهران / ۱۳۸۸/۰۲/۲۹

در این مناظره‌ها و در این گفتگوها و در این گفتارهای تلویزیونی، همه شفاف و راحت حرف زدند، حرف دلشان را بر زبان آوردند، یک سیلابی از نقد و انتقاد به راه افتاد و همه مجبور شدند پاسخگویی کنند. به آنها انتقاد شد، آنها در مقام پاسخگویی برآمدند و از خودشان دفاع کردند. مواضع افراد و مواضع گروه‌ها بدون ابهام، بدون پیچیده‌گویی، عریان، در مقابل چشم مردم قرار گرفت؛ سیاست‌هایشان چیست، برنامه‌هایشان چیست، پابندی‌هایشان کدام است، تا چه حد است؛ اینها در مقابل چشم مردم قرار گرفت و مردم توانستند قضاوت کنند. مردم احساس کردند که در نظام اسلامی بیگانه به حساب نمی‌آیند، نظام کشور اندرونی و بیرونی ندارد.

بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی / ۱۳۹۲/۰۲/۰۶

وقتی که کاری را به انسان محول کردند، تمام شد و بیرون آمد، حالا باید بگوید که چه کار کرده؛ مسوولیت سنگین [اینطور است]. سوال، نه سوال مردم، آن را انسان یکجوری میتواند رفع و رجوع کند؛ نه، سوال ملا اعلی، سوال کسانی که «لا یعزب عنہ مثقال ذره فی السموت و لا فی الارض»، (۱) سوال آن کسی که بر

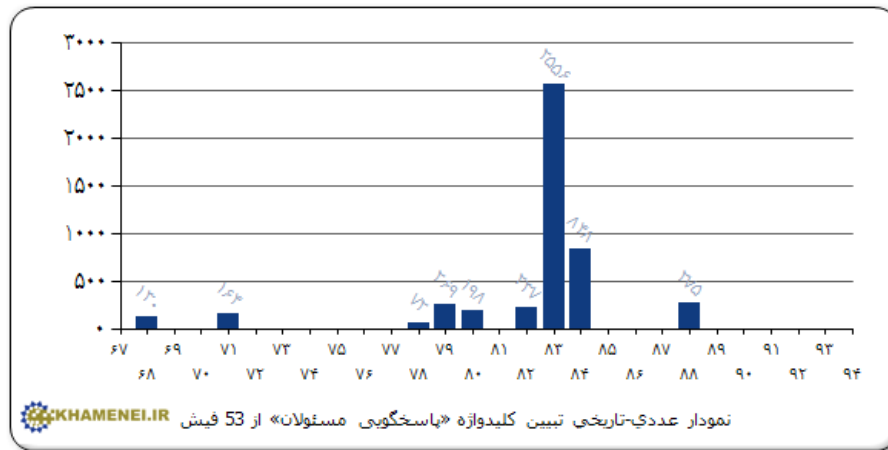
دل‌های ما هم حاکم است، عالم است، چه برسد بر عمل‌های ما؛ این شروع می‌شود؛ باید خود را آماده کرد برای پاسخگویی؛ خودمان را باید آماده کنیم برای پاسخگویی؛ تلاش کنیم. حالا بالاخره خدای متعال هم «غفور رحیم» (۲) است لکن این غفران و رحمت، برای تنبلیها، برای بی‌اعتناها، برای لابلایها خیلی بعید است؛ برای کسی است که زحمت بکشد، تلاش کند.

بیانات در دیدار مسئولان نظام / ۱۳۹۶/۰۲/۲۲

اولین بار در طول تاریخ ما -تاریخ چندین قرنی، تاریخ از دوران باستان به این طرف- ملت ایران بعد از انقلاب، نقش پیدا کردند، از حاشیه وارد متن شدند و تعیین میکنند. همچنانکه معلوم است، از بالاترین مسئول کشور، از رهبری، ریاست جمهوری، مسئولین گوناگون دیگر، با انتخاب ملت مسئولیت پیدا میکنند و سر کار می‌آیند و به ملت باید جواب بدهند؛ باید به ملت جواب بدهند. این یک قلم از مهم‌ترین حوادثی بود، تغییراتی بود، تحولاتی بود که انقلاب ایجاد کرد. بنابراین، بعد از انقلاب، منافع ملی تغییر پیدا کرد؛ یعنی معیارها برای منافع ملی طبعاً تغییر پیدا کرد. بعد از آنکه انقلاب شد، همین‌طور که عرض کردیم، دیکتاتورهای به مردم‌سالاری تبدیل شد، وابستگی‌ها به استقلال سیاسی تبدیل شد، عقب‌ماندگی به پیشرفتهای قابل توجه تبدیل شد؛ در زیرساخت‌ها، در نیروی انسانی، در صنایع مهمی مثل نانو، زیست‌فناوری؛ صنایع بزرگی که ماها امروز جزو درجه‌های بالای آنها در دنیا و در بین دوستان و خردای کشور هستیم؛ در علم، در آموزش عالی و غیره. خب اینها حوادثی بوده که هویت انقلابی ما اینها را به وجود آورده.

بیانات در دیدار اعضای شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی / ۱۳۹۶/۱۰/۰۶

کسانی هستند و انسان مشاهده میکند که یا امروز همه امکانات مدیریتی کشور در اختیار اینها است یا دیروز تمام امکانات مدیریتی در اختیار اینها بوده، آنوقت به قول فرنگی‌مآب‌ها نقش اپوزیسیون به خودشان میگیرند. این کسانی که کشور در اختیارشان است یا در اختیارشان بوده، اینها دیگر حق ندارند علیه کشور حرف بزنند، موضع [بگیرند]؛ باید موضع مسئولانه [بگیرند]، باید پاسخگو باشند. بندهای که امکانات در اختیار ما است، نمیتوانم مدعی باشم، [بلکه] باید پاسخگو باشم و جواب بدهم که چه کار کردم با این امکانات. به جای اینکه پاسخگویی کنند، بیایند نقش مدعی را ایفا کنند علیه این، علیه آن حرف بزنند؛ این نمیشود؛ مردم قبول نمیکند این را. حالا ممکن است کسی خیال کند که در مردم تاثیر میگذارد؛ نه، مردم آگاهند، میفهمند، نمیپذیرند این حالت را.

مقالات مرتبط با کلیدواژه «پاسخگویی مسئولان» :

نقش پاسخگویی و تأثیر آن در عدالت اجتماعی / نویسنده : محمود اصغری / ۱۳۸۳/۰۹/۰۱

شفاف‌سازی و پاسخگویی در نهادهای رسمی [1] / نویسنده : حمیدرضا رحمانی‌زاده دهکردی ، پدرام سعید / ۱۳۸۱/۱۰/۱۰